

Осветяване на средата за провеждане на обществени поръчки

Обучение за **общински съветници** от област Хасково

Запознаване с основните принципи и понятия в областта на мониторинга на програмите и проектите.

работа с индикаторите и тяхното ползване в анализа и оценката на програми и проекти

**AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION**

us4bg.org

e-METER за добро
управление в
област Хасково

hs-tenders.haskovo.org

Основни понятия

Мониторинг представлява наблюдение, анализ и оценка на дадено явление, събитие и т.н
Систематично, продължително/периодично, непрекъснато събиране, анализ и използване на информация, за целите на управлението и вземане на решения за конкретни интервенции
Инструмент на управлението от етапа на изпълнение на програма или проект, чрез който се преценява напредъкът, за да се осъществи актуализация при промяна на обстоятелствата

Предназначение:

Откриване на текущи отклонения;
Идентифициране на причините за отклоненията;
Информирание на управленските органи за отклоненията;
Съдействие за отстраняване на отклоненията;
Осигуряване основата за ефективно изпълнение на проекта.

ИНДИКАТОРИ

Индикатори за вложен ресурс - свързани са с разпределения бюджет на всяко ниво на подпомагане;

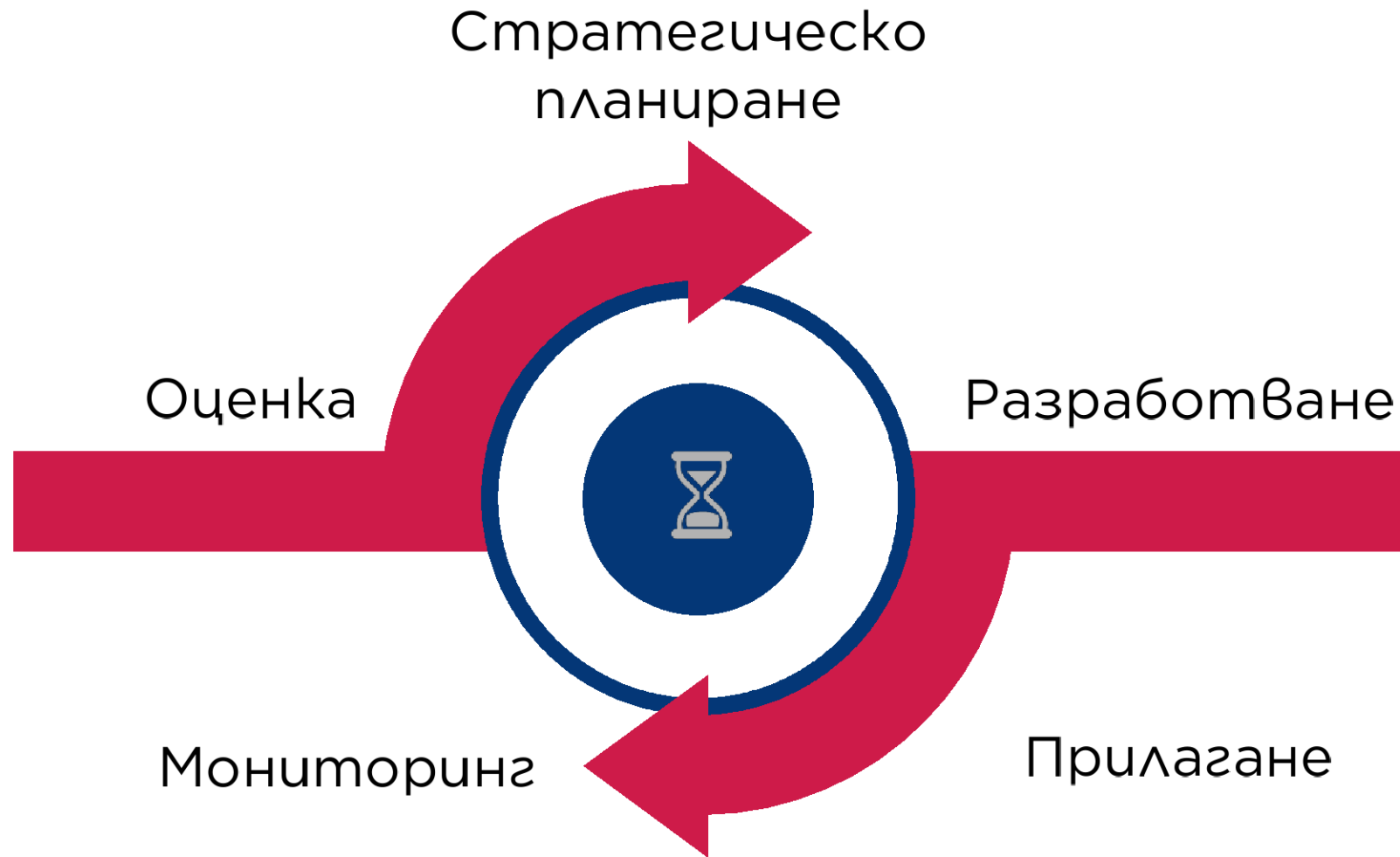
Индикатори за краен продукт - отнасят се до дейности (Пр.: изграждане на път). Измерват се във физически единици (дължина на изградените пътища, нарастване на потока на движение в относителен дял)

Индикатори за резултат - представляват преките и непосредствени ефекти генерирани от проекта. Дават информация за промените, които влияят върху повефизическото на директните бенефициенти. Те могат да са (намаляване времето за пътуване) или финансови (намаляване на транспортните разходи)

Индикативни списъци с индикатори

Фази на разработване и прилагане на публични политики

ВИДОВЕ МОНИТОРИНГ

Вътрешен - извършва се от служители в администрацията, които имат нужната компетентност и съответните отговорности. Вътрешният мониторинг следи за разпределението на ресурсите, разходването на отпуснатите средства, изпълнението на задачите, съблюдаването на сроковете, възникването на потенциални рискове и заплахи, нужните корективни действия, отчитането на действителния напредък в прилагането на определена политика. Вътрешният мониторинг е ежедневна, рутинна дейност, част от задълженията и отговорностите на съответните служители в администрацията.

Външен - възлага се на външна компетентна организация, която осъществява независимо наблюдение върху резултатите и индикаторите от реализираната политика. Външният мониторинг създава допълнителна сигурност по отношение на независимостта, откритостта, обективността и прозрачността при оценката на междинните и крайните резултати. Специално внимание се обръща на точното съответствие с приетите правила и на ефективното усвояване на финансовите средства.

Смесен - този вид мониторинг има за цел да бъде осъществена външна проверка на резултатите от проведен вътрешен мониторинг.

Формулирани необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО Минерални бани за периода 2021-2027

Системата от индикатори за наблюдение – отчитащи специфичния характер на плана, реализацията на неговите цели, социално-икономическото състояние, развитието на инфраструктурата и проблемите на околната среда в контекста на устойчивото регионално развитие

Източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информацията - наблюдението на изпълнението на ПИРО се осъществява на основата на данни на НСИ, ИСУН, ЕВРОСТАТ, АПИ, АЗ, АУЕР, ИАОС, РИОСВ, РЗИ, АСП и ДР., както и на основата на данни от групи надеждни национални, регионални и местни източници на информация. При извършването на специфични тематични наблюдения и оценки ще се включат и резултати от анкетни проучвания за мнението и настроенята на населението, живеещо в общините на района.

Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на ПИРО се осигурява от бюджета на Общината.

Местните власти участват в реализацията на мерките и постигане на целите на общински планове за развитие и програмите за реализация на общинските планове за развитие. Местните власти осигуряват собствени финансови ресурси и мобилизират такива на социалните партньори на местно ниво за реализация на проекти и дейности в техните планови документи.

Неправителствените организации, социално-икономическите партньори и частния сектор активно участват в процеса на разработване на ПИРО и наблюдение изпълнението на плана; подкрепят и участват в разработването на проекти за изпълнението на плана. Тази група от участници ще бъде пряко включена и в реализацията на проекти и дейности, основно насочени към подобряване на средата за живот и развитие.

Формулирани необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО Минерални бани за периода 2021-2027

Индикаторите за наблюдение обхващат физическите характеристики (параметри) по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като стойностите им могат да бъдат абсолютни или относителни. За целите на плана се използват два вида индикатори: за прогукт и за резултат.

Индикаторите за прогукт се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината. По някои от приоритетите те се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикаторите за резултат отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за периода. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи - с качествени оценки относно достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона.

Типа индикатор, който се прилага към съответен приоритет или цел зависи от конкретиката на формулираните цели, приоритети и мерки в ПИРО. Най-общо индикаторите за прогукт измерват напредъка по отношение на приоритетите и мерките, а индикаторите за резултат - по отношение на целите. Въпреки това е възможно за даден приоритет да се формулира както индикатор за прогукт, така и индикатор за резултат. Индикаторите за резултат се формулират само по отношение на целите. С индикаторите за прогукт се измерват и постигането на мерките, но не е задължително да се формулират за всяка отделна мярка, дейност или проект - включването на индикатори по отношение на мерките зависи от конкретната ситуация.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

Мониторинг на:

ПЛАН

ПРОГРАМА

ПРОЕКТ

Изводи:

Проучването на опита и добрите практики показва, че една успешна система за мониторинг следва да се проектира в цялост заедно с подготовката на стратегическия документ. Колкото по-рано тя е създадена и колкото по-добре тя е разписана, толкова по-големи шансове тя има, да изпълни предназначението си. Системата за мониторинг следва да селектира подходящи инструменти, да разпредели роли и отговорности на подходящи и добре овластени институции, както и да създаде организация за изпълнение на наблюдението и докладването на стратегическия документ.

По отношение на инструментите е необходимо да се използват индикатори, които позволяват да се измерва реално напредъка в изпълнението. Методите за набиране на информация следва да гарантират обективност и представителност на събираната информация. Обработването и комуникативното представяне на информацията чрез използването на индекси, техника на светофара, еталонни сравнения или други подходящи водят не само до леснота във възприемането на информацията, но и действат мобилизиращо и ангажиращо. Не е страшно, ако при мониторинга се установи закъснение или неизпълнение на дейност или мярка. Страшното е, ако не се предприемат коригиращи действия за наваксване на изпълнението и достигане на целевите стойности на индикаторите.

Изводи:

Системата за мониторинг следва да е така проектирана, че да ангажира основните институции в дейностите по наблюдение. За целта е необходимо да се определи водеща институция, която да има достатъчно силни правомощия да ангажира и изисква от всички участващи институции, да докладват в необходимите срокове и при спазване на изискванията за качество и коректност за изпълнението на поставените им ангажименти

Организирането на дейностите по мониторинг изисква значителен управленски специализиран потенциал. Когато той липсва, най-добре е да се запълни липсата му с организиране на външен мониторинг чрез наемане на специализирана фирма. Възможно е също така комбиниране на вътрешния и външния мониторинг.

Съществено значение тук има привличането за участие в системата за мониторинг на гражданския сектор. Чрез него може да се увеличи прозрачността и информираността на обществото за напредъка и също така да се осъществи обществен натиск за извършване на реформи, за които няма достатъчно вътрешна подкрепа.

